

MERKVRYSZ POLSKI ORDYNARYNY.

Od Dnia 27. APRILIS. do 4. MAII. 1661.

Z Madrydu 5. Martii. 1661.

Nieprzyjemne jest w oczach naszego Dworu Matzenstwo Angielskie z Portugalięta/ że Ministri huius status częste odprawia z Postami Holenderstiem Sessye bardzo długie/ sposobu szukając/ iakoby temu skutecznie zabieżeć. Ma Poset nasz przy Dworze Londynskim będący/ rozkazanie osiadować tamtemu Krolowi/ że in quantum by sie sklonit do insey Domu coby byl wiekszy u naszego Krola Confidentiey/ a zeby sie nie mogt takiego posagu spodziewać iaki Portugalia ofiaruie/ supplebit Krol nasz de proprio. Władzie mamy/ że Krol Angielski memor hospitij przez tak długi czas w Niderlandzie/ będzie chciał takowey instantiey cokolwiek deferre.

Z Lisbony 8. Martii. 1661.

Z zdaniem swoich Konsiliarzow idac/ postata Krolowa nasza znowu do Dworu Francuskiego/ Krola tamtego prośac/ poniewaz nie moze sie od niego sukursu spodziewać / zeby przynamniey chciał sie w to wlozyć / a iakimkolwiek skutecznym sposobem dalszym KrwiChrześcianskiej rozlaniu zabiezeć.

Interim w Radzie Woienney conclusum, opatrzyć wszytkie Passy / przez ktoreby nieprzyiaciel do Panstwa wpadać mogt/ a osobliwie dobrze fortyfikować Portum de Viana nie

daleko rzeki Minio, koto ktorego inż wielka pilnością robia.

Z Stokolmu 20. Martii. 1661.

Wesele Książęcia Adolffá Janá/ Bratá zmarłego Krolá/ z Wdowa Bancelerzá Oxensterná/ odprawowało sie bardzo pieknie y z Poſtem wielkim.

Gotwie sie teraz Generat Vrangel do Niemiec w kilku tysięcy ludzi/ iako fama fert, przeciwko Miastu Bremie.

Z Kopenhagen 27 Martii, 1661.

Cto/ ktore dotad v Zontu samego wybierane bywało/ przeniesione iest tu do Miasta/ y tu teraz go odprawować Okrety tam y sam zegluiace powinny/ na co poniektad narzekają Kupcy Cudzoziemscy; Lec Dwor náš ma po sobie exemplum anni 1517. zá Krolá Christianá wtorego/ że na ten czas takze tu w mieście go wybierano.

Z Londynu 31 Martii. 1661.

Z Matzeństwa od Posta Hispańskiego proponowanego z Siostra Książęcia Parmenstiego/ inż nic nie będzie/ bo były okolo niego kontradyktory wielkie. Poçyna tedy znou opinio inualecere że Matzeństwo z Krolewną Portugalską doydzie: Presbyteriani y nie mają część Miasta temu nie rządzili/ bo koncyrowali byli nadzieie żeby Krol miał sklonić myśli swoje do Kieżny mlodey de Oranges, zá staraniem okolo tego Postow Brandeburskich/ ktorzy zostają sam w wielkim poszanowaniu y kredycie.

Traktaty z Holendrami nic á nic postaremu nie postępują/ bo Krol instat żeby sie w przod zgodzili z Portugalia/ a żeby żadnych posilkow nie dali Hispanom przeciwko Oney. Chodzi jednak okolo tego bardzo Posel Hispański/ widzac/ że kiedyby na to Holendrowie pozwolic mieli/ w wielkimby niebezpieczeństwie Miasta te zostawały/ ktore oni mają w Indyách Wschodnich.

Wtorem

Otrzym tego przybywa co raz kontroversiey z Holendrami/ z kąd inąd/ iako to z okazyey opieki Książęcia młodego de Oranges, ktora Stany Holenderskie cale do siebie przyciąga iā contra mentem Krolowney iego Matti/ ktora vmieraiac primarium tutorem Krola Brata mianowała/ y aby te opieki na sie przyiat wstnie prosiła. Posłał tedy Krol do Posta swego do Paryża osobna Instrukcyā in hoc puncto, rozkazuiać mu/ aby wszelakim sposobem v Krola francuskiego sie starał/ aby Kieństwo de Orange dane mu byto w administracyā/ non obstante że do tego konkurruie y Kieźna wdowa/ Babka młodego Książęcia.

Koronacya Krolewska pewnie bedzie w dzień ś. Jerzego styl: vet: a gotuia sie iuz Bramy tryumphalne/ y inne do takowey funkciey przynalezyste appāraty: Wielkie teź wnikosty podeymuia Mieszcżanie renouuiac y zdobiac publiczne budynki y prywatne swoje domy/ ktorsdy Kawalkata ma isc z Zamku do Kościoła.

Po Koronacyey konuokowane bedzie nowy Pārlament/ w ktorym Krol myśli reintrodukowac Biskupow iako membra dawne y naprzednieysze superioris Camerae, Duzaiac/ że per illorum restitutionem nie tylko authoritas Regia firmitus stabilitur, ale y domy Slachezkie snadniey in suo robore conseruantur/ kiedy vltimo geniti mogą bydź ad beneficia Ecclesiastica promoti.

Z Paryża 31 Martii, 1661.

Pisał Krol nasz do Hiszpānskiego Krola/ oznaymuiac śmierć Kārdynata Mazaryniego/ y assekuruiac go/ że pozłoy ktoryż staraniem y pracā tegoż Kārdynata miedzy nimis stanął/ z iego strony Sacrosancte ma bydź zachowany/ iako z samego listu Herzey.

Krolowa młoda wczyni nam nadzieie Successora/ y podobnie Dworowi zaraz po śmierci Kārdynalskiej/ okazyā do we-

selszych y poćieśnieyszych dysturkow.

Dosta Dyspensa z Kzymu Książęciu de Andziu, ktory od tego czasu nazwany będzie Książęciem de Orleans, a iutro będzie slub brał z Krolewną Angielską.

W tych dniach Książę Lotaryngskie Homagium Krolowi oddał na Księstwo de Bar: zachowuje iednak sobie Krol względem transitu wolnego do Allathey, Miasteczka de Marcheuille & Malatour ze wsiami przyległemi/ zamek de yrych y 50. Wsi przy nim/ tudzież y miasta Pfaltzburgu y Saarpruku / ktore mieysca będą lepsza munitia opatrzone. Tenże Książę iechał z tad pięć dni temu ku Barowi na mieszkanie/ a oraz nasi wiechali do Nancey na znieśienie tam tey fortyfikacyey wedle pakt.

Z Bruxelli 1 Aprilis, 1661.

Przyiachał Kurier z Hiszpaniay z rozkazaniem / aby iak nayprzedzey wsiadali na Okrety te woyska ktore są zatrzymane po roznych Quarterach na woynie Portugalcką. Wysły też y Patenty do nich/ aby sie pro 6. tegoż Miesiaca stawali wszyscy w Ostendzie.

Cuteżnemu Dworowi bardzo nie miło że Anglia tak bardzo fortyfikuje Dunkierke y Mardyke/ y że 12. Okretow Woieniennych obiecali na pomoc Portugalczykom/ tudzież że pozwolili narodom wszelakim mieć w pomienionych Miastach liberum depositorium; bardzo sie boiąc żeby Commercium sedem suam tam nie przenieśli/ cum summo prauidicio Miasta Antverpu.

Wszystkich sposobow przety tu ruszają/ aby mogli Traktaty z Portugalia rozerwać/ y do tego celu zmierza pono droga Principis de Ligni, ktory znowu puścił sie z tad do Londynu.

Wiechał też do Cleues Posel do Kurfiršta Brandeburskiego/ niewiedząc ieszcze w iakiey sprawie: To iednak sie publikowało że Summa nie mała pieniedzy z soba wozł.

Z Hagi 12. Martii, 1661.

Spodziewamy się tu co godzina Deputata Brandeburskiego / który iedzie strony opieki Książęcia młodego de Oranges. Stany bowiem tuteżne pretendują być najwyższemi opiekunami względem dobr tego Książęcia / które niemal wszystkie w ich Państwie zostawaia. Król Angielski zaś kontradikuje im o te preeminencys / tak względem potrewności biskupstwa / iako też ratione ut max voluntatis Krolewny iego Matki / która nikogo innego nie mianowała za opiekuną / tylko Króla Brata. Książna też wdowa de Oranges iako Jego Babka y Opiekunka przyrodzona / tak rozumie / że nie może od tego być oddalona.

Nadzieis mamy wielka że Traktaty naszych Postow we Francuy / szczęśliwy koniec weźma ; a na tym vgruntuemy te nadzieis / że Stany tuteżne pozwalaia teraz na Guarantya tego wszystkiego co Francya dostała przez ten czas wojny ostatniey / tak we Włoszech / iako w Niemczech / w Katalonicy y indziej ; na co niechcieli nigdy pozwolić przedtym kiedy Anno 1647. pokoy z Hispanem zawarli / choć o to byli vsilnie od Postow francuskich prośeni.

Sprawa ktora tu dawno się kontrouertuje z Postem Hispańskim strony granic vltra Mosam, została w tych dniach vspokoiona / podzieliwszy między się Powiaty kontrouertowane ; o czym w osobney Relacicy serzey.

Skoro tu wiadomość dosta o Jubileuszu publikowanym w Rzymie na podziękowanie P. Bogu za pokoy y zgodę Państw Chrześciańskich / zaraz Stany Generalne naznaczyli też dzien postu y modlitwy pro die 6. tegoż Miesiaca.

Tuteżne Cerkwy są in continuo opere cęto Armowania 20. Okretow woiennych / ad tuendam libertatem commerciorum in mari Mediterraeno, y frændam audaciam tak wielu Piratow ktorzy z Patentami Portugalstiem niebezpieczna bardzo reddunt nauigationem, y rozbiuia w samym Kanale

Z Bremy 5. Aprilis, 1661.

Z Alosne bårdzo to Miasto zostawá z tego co Miasto Munsterá potkalo; z kombinacyey bowiem roznych circumstancyi obawiaia sie by iemu tez ex defectu assystencyey / na wolności dawney swantować nie przysło.

Z Neapolim 5. Aprilis, 1661.

Pensye wszytkie / ktore tu roznym placono / sa do Hispani ey przeniesione / a to dla tego / aby Vice Rex na tym wolniejszy zostawat y wystarczyć mogt expensom y wydatkom roznym / ktore dla wojny Portugalstey od Dworu Hispani siego na niego sa wlozone : dla ktorey wojny tez Vice Rex z Sycyliey / ma rozkazanie iak narzedzey poslac do Hispaniey dwatroc sto tysiecy Cwiertni zboza roznego.

Inquisitor tutezny chce do abiuracyey przywieść Portugalczykow pewnych na gota suspicya Iudailmi / powstał populus przeciwko niemu z tak wielkim tumultem / ze vchodzac periculum zdrowia / przysło mu przez kilka dni nie pokazac sie. Postali potym ciz tumultuantes Deputatow swoich do Vice Reia, zadaiac zeby Priuileiom ich derogari nie dopuscit / w ktorych maia / ze in rebus ad fidem pertinentibus niht in sy nie ma inquirere, iedno sam loci Ordinarius; z czym wyprawil zaraz Vice Rex do Rzymu do Posta Hispaniiego.

Z Hamburku 8. Aprilis, 1661.

Szwecya niezwyčajnie wielka gotwie Armate na morzu / Sgłos pospolity jest ze na wojne Bremenska; Lec zda sie / ze kiedyby tak bylo / apparatus transcenderet intentionem, troora przeto (v ludzi na wszytko waznych) musi bydz infa.

Krolowa Chrystina do tych czas w Nikopingu sie bawi / ale sie w Krotce iey tu spodziewamy / choc sa drudzy ktorzy rozumieia / zeby wyiazd z tamtad nie byl cale w iey disposicyey.

Korona Szwedzka przez Officiera swego intymowata D

rzędowi miasta Bremy protestacya propter Iuramentum fidelitatis Cesarzowi praestitum.

Z Rzymu 9. Aprilis, 1661.

W czwartek przeszły 7. huius, zaczął Papież szczęśliwie siódmy Rok sui Pontificatus; ktorego/ po nabożeństwie zwyčajnym Cardinalis Barberinus Vice Decanus Sacri Collegij jego Świątobliwości winshawał ad multos annos: W ten tydzień/ skończył się Kardynałski podpis na Bulle strony Kontribucyey Ecclesiasticorum na woynę Turczką/ po 6. odstąpił intrat co maia Kościelnych.

Dostawszy Ociec s. wiadomość tumultu Neapolitańskiego z okazyey tam tego Inkwizitora/ aż załośny był bardzo z wiolescencyey/ ktora populis tam tego miasta w tym postępował/ iednak po długiey audiencyey daney Postowi Hiszpańskiemu/ y po Sesiach ktore na to mieli Deputacie medio Cardinalium, chcąc animos deprauatos in viam prauam lenitate reducere, kontentował się Inkwizitora reuokować/ y otucha wczynić Postowi/ że Salua dignitate Sedis Apostolicae per aliquod medium, prosbie populi Neapolitani dosyć wczynić chce.

Z Kolna 10. Aprilis, 1661.

Stany Ducatus Cluix skończyli swoy Sejm/ gdzie pozwolili Kurfirstowi Brandeburskiemu 100. tysięcy talerow donatywy/ y obiecali z osobną concurrere z innymi iego Państwa do zniesienia długow Kurfirstowskiego Domu/ osobliwie w Holendrow/ w czym trzymaia Miasta iego nad Rhenem w reku/ iako Vesel, Rees, Emerikę. &c.

Z Wenecyey 16. Aprilis. 1661.

P Reparatória wielkie nieprzyjaćielskie/ choć się zda żeby Węgierska woyna przed sobą mieli/ obawiamy się iednak żeby się nie obrociły ze wszytkim impetem ku Friolu y do Dalmacyey/ osobliwie około Cattaru/ miasto pograniżne ku Albanicy; choć z tamtąd piśa że Syn Sandziała de Scutari z wielką pilnością co ieno w tamtym powiećie może/ pieniądze

zbiera y Oycu posyła/ ktory jest w Waradynie inter praesidarios Officiales; wdając to/ że się tam samego Cesarza Turckiego in persona spodziewają.

Z Wiednia 25. Aprilis, 1661.

O Thomaska Porta Kemei-Ianusza teraz całe excludit a Principatu Transylvania, ktorey Prowinciey vltima devastatione grozi. Niewie ieszcze Dworiat dalece ma temu wiary dać/ bo tenże Princeps nostris exhibitionibus non correspondet, y nie nie slybać o plenipotenciey/ ktora miał postać Postom swoim tu bedącym. Boiemy się tedy że tandem przyidzie do wojny/ na ktora preparatoria wielkie czynimy. Wszystkie nasze Woyska zewszad są w ciągnieniu/ z ktorych wešli do Záhmaru 5. tysięcy: Karwátow 4. Regimenty wystawione bydz mają po 3. tysięce każdy; ieden z nich będzie pod Palatinusem/ drugi pod Grassem Palfim/ trzeci pod Komeselem Forgáčem / a czwarty pod Komeselem Kolonizem.

Zgodzili się już Elektorowie na to/ żeby Deputacye Regenspurcka y Frankfortcka do Augspurku się przenieśli: tamże de auxilijs contra Turcam ferendis traktować y Konkludować mają. Chca iednak teraz na predce niektorzy Elektorowie dać Cesarzowi swoje Woyska y swoim Koszem ich sustentować / z tym dokładem/ żeby ich Kommissarze temuż Woysku płacili/ a żeby wodzowie byli obowiazani Sacramento militari Panom swoim na żadna infa impreze nie chodząc/ ieno przeciwko Turkom/ y powracać do Panow swoich za osobliwym ich Comandem.

Z Warszawy 26. Aprilis 1661.

Nowiny z Litwy de Datá 21. Martij z Dzisy o szczęśliwych postępach naszych przeciwko Moskwie/ nie mogły bydz tu przydane dla ścisłości mieysca/ tak w ExtraOrdynarynym Merkurysie będą komunikowane.

W K R A K O W I E. Przesz I A N A A L E X A N D R A.
G O R G Z Y N A. Dnia 4. Maij. A. 1661. Cum priuil: S. R. M.